

Akkor, a minden madárnál sebesebben szálló gép kerek ablaka mögötti ücsörgésünk néhány órájában egyedül csak a megérkezés egyszeri és megismételhetetlen másodpercére tudtunk gondolni. Amikor majd ismerős kezek ragadják meg a kezünket, ismerős vállakra borul a fejünk, jól ismert hangok szólítanak nevünkön, és mellünkől kiszakadhat végre a célba értek boldog, felszabadult sóhaja.

Handwritten mathematical work showing a quadratic equation and its solution using the quadratic formula. The equation is $x^2 - 5x + \frac{5}{4} = 0$. The discriminant is calculated as $\Delta = \frac{25}{4} - 5$, which simplifies to $\frac{5}{4}$. The square root of the discriminant is $\pm \sqrt{\frac{5}{4}} = \pm \frac{\sqrt{5}}{2}$. The solutions are $x = \frac{5 \pm \sqrt{5}}{2}$.

Tóth Kati: Matematika 2

Mennyire kell beilleszkednünk?

„Ha villamoson utazunk, kell a villamoson érvényes viselkedési szabályokat követnünk, de nem kötelező megcsókolni a kalauzt”

Cs. Szabó László a beilleszkedésről.

- Tudnak az unokák magyarul? - kérdezte szigorúan egy idősebb pesti látogató hölgy.

Sarokba voltam szorítva. Mit mondjak, hogy a látogató megnyugodjon? Hazudjam azt, hogy „Természetesen, mind a négy gyerek elég jól beszél magyarul.”

Vagy mondjam azt, ami igaz, hogy egy szót sem tudnak? A félhazugságot választottam, hogy egy kicsit tudnak. Mert mindegyik tud annyit, hogy “köszönöm szépen.” Nem szépen, hanem szépen. Ez valóban kicsi tudás.

A hölgy némileg megnyugodott. Mert ugye Pesten tudják azt, hogy kell külföldön unokát nevelni, ha például csak az egyik szülő magyar, a másik norvég, svéd, vagy dán. Este fáradtan jönnek haza, vacsorát kell főzni, a gyerekeknek norvégül, svédül kell leckét kell csinálni. Utána jönne a magyar tanulás a pesti elképzelés szerint?

A valóság sajnos más. Elgondolkozhatunk a magyarság három nagy csoportján, s hogy ez a három csoport hogy találkozik a beilleszkedés problémáival.

Három csoport?

Igen. Az első a mai Magyarország lakossága.

A második a Trianonnal elszakított részek magyarsága, a felvidékiek, a kárpátaljaiak, az erdélyiek és a délvidékiek.

A harmadik csoport mi vagyunk, a hazánktól távolra szakadtak, volt menekültek, emigránsok, szabad akaratból kivándoroltak.

Az otthoni magyarok

Biztos sokan tiltakoznak, hogy miért beszélünk erről a csoportról, de mégis szólunk pár szót róluk. Hiszen otthon is 1945-46-ban óriási beilleszkedési követelmények voltak, teljesen új társadalmi rendszerrel. Nem túlzás azt mondani, hogy az a beilleszkedés nehezebb volt, mint a beilleszkedés a Skandináv világba, ahol talán sokat kínlódunk, de *félni legalább nem kellett*.

Aztán jött az 1989-es rendszerváltás, s az új rendszerbe való beilleszkedés, ami sokak szerint máig nem sikerült. Koltai Lajos, a Mefisztó c. film Oszkár díjas operatőre adott nemrégiben interjút a magyar TV-nek. Ő többet dolgozik kinn, mint otthon, így otthoni és kinti szemmel egyaránt jól látja a mai magyar társadalmat. Ő mondta, hogy kint volt épp akkor, mikor a rendszerváltás volt. Ez nagy örömet okozott neki. És nagy szomorúsággal látta, mikor hazament, hogy a magyarok megkapták a szabadságot, de nem tudnak élni vele. Hisz az utolsó két évszázadban sose volt Magyarország igazán szabad, honnan tudnák? - kérdi Koltai.

Szomorú beilleszkedési probléma. Ha hazalátogatunk, mi is érezzük, hogy a hangnemmel, mentalitással van baj.

Az elszakadt területek

E sorok írója Felvidéken született a két háború között, amikor Felvidék csehszlovák volt. Ott is be kellett illeszkednünk az idegen közegbe. 38-tól 45-ig magyarok, majd újra csehszlovákok lettünk. Aztán egy csinos marhavagonban kis cókókunkkal áttoltak bennünk a magyar oldalra, amit finoman lakosságcsere néveztek. Kevésbé finoman: erőszakos kitelepítésnek, vagyonunk elvesztésével.

A rokonság fele így járt, másik fele ma is a Csallóközben s Kassán él.

A kassai rokonok nagy bánata, hogy fiúk szlovák lányt vett el, aki nem hajlandó magyarul megszólalni s az okák egy szót sem tudnak magyarul.

A csallóköziek ugyanígy vannak. Mindez tíz kilométerre Magyarországtól történik. Mit szóljunk mi kétezer kilométerről?

2009 szeptemberétől megbüntetik Szlovákiában azt, aki hivatalos helyen magyarul beszél. Ott, ahol ezer éve magyarok laktak. Micsoda megalázó beilleszkedési követelmények ezek! Pár hete figyelmeztettek bennünket dunaszerdahelyi rokonaink, hogy hivatalos dolgunkat elintézendő, legyünk óvatosak a tanácsházán, ne beszéljünk magyarul, mert nekik lehet belőle bajuk. Ez *megalázó*, emlékezzünk erre a szóra, mert nekünk legalább a megalázó szót nem kell saját skandináviai problémáinkhoz kapcsolni.

Erdélyben is jártunk, Farkaslakán, Tamási Áron szülőfalujában. Kis falu, éli a maga álmos magyar életét, a román hatóságok teljesen elhanyagolják. De gyerekeik, ha a szegénységből ki akarnak törni és bemennek Kolozsvárra, vagy Nagyváradra dolgozni, hasonló helyzetbe kerülnek, mint a felvidékiek: „Minél jobban beilleszkedsz, annál könnyebb életed lesz”- szól az íratlan szabály.

Skandináviai beilleszkedés

Ha egy társaságban elfogy a téma, csak el kell ejteni pár szót s megindul a heves vita. Például meg lehet kérdezni a társaság véleményét arról, hogy fontos-e, hogy gyerekeink tudjanak magyarul, vagy ez csak kedves romantika?

Nagyon fontos! - fogják többen mondani. Miért? - kérdezhetjük. Mert az hozzátartozik a magyarságunkhoz s nem szabad a magyarságunkat feladni.

És az unokáknak is fontos, hogy tudjanak magyarul? - kérdezi az ördög ügyvédje. A válasz talán kissé bizonytalanabb lesz, hiszen ha a válaszoló őszinte, akkor tudnia kell a generációk közti különbségről: talán másnyelvű a házastárs, a magyar kultúra távolnak tűnik, stb.

Egy álláspont az, hogy ha már szabad akaratból ide jöttünk s gyermekeink itt születtek, anélkül, hogy ezt ők kérték volna, akkor nekik meg kell adni a maximális szabadságot, lehetőséget, hogy itt érvényesüljenek. Nem hazaárulás az új életbe való beleilleszkedés. S milyen jól jártunk akkor, mikor a szlovák Sándor Petrovics beleilleszkedett a magyar kultúrába s Petőfi Sándor lett. Klapka György hősiezen védte a magyar csapataival Komárom várát, Kossuth hú barátja lett az emigrációban. Pedig nagypja még morva katonatiszt volt, aki Temesvárra költözött. Apja már Temesvár polgármestere, ő meg magyar tábornok.

Beilleszkedés, de volt ebben rossz?

Ha a társaság józan és nem vesznek a résztvevők egymással össze, akkor talán eljutnak arra a középútra, hogy a beilleszkedés foka magánügy, mindenki a lelkiismerete szerint cselekedjen, senkinek nincs joga másnak irányelveket adni. S igazat adunk Cs. Szabó Lászlónak, hogy viselkedni kell tudni a villamoson, de nem kell megcsókolni a kalauzt.

Végtére is nekünk könnyű: nem kell muzulmán burnuszunkat levetnünk, elég ha megtanuljuk a nyelvet, civilizáltan viselkedünk, követjük a társadalom játékszabályait.

S akkor szívünkben magyarok maradhatunk.

Talán úgy van, hogy mikor beilleszkedési problémákról beszélünk, akkor tulajdonkép fáj a szívünk azt látni, hogy gyermekeink, s főleg unokáink, hogy szakadnak lassan el a magyarságtól.

Borka László
Oslo

Ondrusek Julianna

VIHARLÁMPA

Mindnyájunkkal megesett egy-két történet, amely arra az időre nyúlik vissza, amikor Svédországban nem volt számunkra használható szótár. A nyelvi nehézségek miatt nem egy alkalommal kerültünk kellemetlen helyzetbe, de ma már derüsen emlékezünk vissza ezekre az epizódokra.

Az alábbi történet Hindásban játszódott le ahol a „bokorugrásunk” után 1956 decem-